

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 1.1 ประสบการณ์สำคัญ
  - 1.2 สารการเรียนรู้
  - 1.3 กิจกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
2. ลักษณะของเด็กสองภาษา
  - 2.1 ความหมายของเด็กสองภาษา
  - 2.2 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
  - 2.3 การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย
  - 2.4 การเรียนรู้ภาษาที่สอง
  - 2.5 การสอนเด็กสองภาษา
3. การจัดกิจกรรมการสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 3.1 ความหมายของเพลง
  - 3.2 ความสำคัญของเพลงต่อเด็กปฐมวัย
  - 3.3 เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 3.4 การสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 3.5 ความหมายและลักษณะของเพลงสองภาษา
  - 3.6 ความสำคัญและประโยชน์ของเพลงสองภาษา
4. การเรียนรู้มนต์ศน์คำ
  - 4.1 ความหมายของการเรียนรู้
  - 4.2 ความหมายของมนต์ศน์
  - 4.3 ประเภทและลักษณะของมนต์ศน์
  - 4.4 ความสำคัญและประโยชน์ของมนต์ศน์
  - 4.5 การเรียนรู้มนต์ศน์
  - 4.6 ความหมายของมนต์ศน์คำ

4.7 การเรียนรู้มนต์ศรคำ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546 : 31 - 42) เป็นเอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็กและครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และเพื่อให้สถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กทุกหน่วยงานและทุกสังกัดที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัย

ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยแก่เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญ และสาระสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ประสบการณ์สำคัญด้านภาษาที่ส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา มีรายละเอียด ดังนี้ คือ

1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
2. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
3. การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
4. การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
5. การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง
6. การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพ หรือสัญลักษณ์จากหนังสือ หรือเรื่องราวที่สนใจ

ทั้งนี้ โดยการจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในการพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์

1.2 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และ คุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม

ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคล และ สถานที่ แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก ได้แก่ ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ ขณะเดียวกันก็ปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วย

สารที่เด็กอายุ 3 - 5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

1.2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิถีระว่างรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่น และทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

1.2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อม เด็กควรรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

1.2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง ของโลกตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน

1.2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส ของสิ่งต่างๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

1.3 กิจกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

สายสวัสดิ์ วิทยาภัก (2539 : 15) ได้เสนอแนะว่า ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ปฐมวัยจะจัดในลักษณะของการเล่นปนเรียน โดยจัดในรูปแบบของการเตรียมความพร้อมทั้งทาง ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญาและภาษาไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ เด็กเกิดมโนทัศน์จากการเล่น การกระทำ และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

การใช้ภาษาของเด็กส่วนใหญ่จะเป็นการพูด ดังนั้น ครูจึงควรเลือกกิจกรรมที่ส่งเสริม การพูดให้แก่เด็ก เช่น การร้องเพลงและทำท่าทางประกอบ การสนทนากับเด็ก และการท่องคำ คล้องจอง มีการจัดบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย สบายใจและกล้าที่จะแสดงออกอย่างสนุกสนาน

เขาวพา เศษะคุปต์ (2542 : 64) กล่าวถึงกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการสอนภาษา
เด็กปฐมวัย ได้แก่

1. การเล่านิทาน
2. การอ่านหนังสือต่างๆ
3. การดูภาพแล้วบรรยาย
4. การท่องบทกลอนและคำคล้องจองหรือการร้องเพลงและทำท่าทางประกอบ
5. การสนทนาและอภิปราย
6. การแสดงละคร
7. การแสดงบทบาทสมมติ

ราตี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2528 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงการเตรียมสร้างเสริมทักษะภาษา
ไทยในระดับชั้นเด็กเล็กกว่า จะต้องเน้นการฝึกฟังและพูด มารยาทในการฟังการพูด และฝึกประสาท
สัมผัสระหว่างมือ สายตาและการฟัง ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการอ่านและเขียน แยกเป็น
ความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

ความพร้อมในการฟัง

1. การฟังคำพูด คำสั่งได้เข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
2. การมีมารยาทในการฟัง
3. การจำแนกเสียง
4. การฟังนิทานหรือเรื่องราวแล้วจับใจความได้
5. ฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

ความพร้อมในการพูด

1. การสนทนาซักถาม
2. มารยาทในการพูด
3. การร้องเพลงและท่องคำคล้องจอง
4. การเล่าเรื่องราวหรือนิทานสั้นๆ
5. การแสดงความคิดเห็น

ความพร้อมในการอ่าน

1. การเปรียบเทียบภาพ สิ่งที่มีเหมือนกันต่างกัน สิ่งที่ขาดหายไป
2. การเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา
3. การออกเสียงตามแบบอย่างถูกต้อง
4. การเล่าเรื่องราวจากภาพ

5. การปฏิบัติตนในการใช้หนังสือและมูมนั่งสื่อ

ความพร้อมในการเขียน

1. การลากเส้นเสรี
2. การลากเส้นตามรอย
3. การลากเส้นตามแบบอย่าง
4. การวาดภาพ ระบายสี ปั้นและอื่นๆ
5. วิธีการจับดินสอด ดินสอสี

จะเห็นได้ว่า การสอนภาษาไทยเด็กปฐมวัย เป็นการจัดกิจกรรมด้านภาษาในลักษณะของการเล่นที่มีความสนุกสนานเพลิดเพลินซึ่งแตกต่างไปจากระดับประถมศึกษา โดยมุ่งให้เด็กมีประสบการณ์ตรงทางภาษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เพื่อให้สามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้

2. ลักษณะของเด็กสองภาษา

2.1 ความหมายของเด็กสองภาษา

มีผู้ให้ความหมายของเด็กสองภาษา ในหลายความหมายดังต่อไปนี้

สมาคม ASHA (American Speech - Language - Hearing Association) (KID Source On Line, 2000) ได้ให้ความหมายของเด็กสองภาษาว่า หมายถึง เด็กที่มีความสามารถในการสื่อภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่าได้เป็นอย่างดีเท่าเทียมกัน หรือมีความสามารถในการใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งใน 2 ภาษาหรือมากกว่านั้น ได้เป็นอย่างดี ประเมษฐ์ มุณีแนม (2534 : 53) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง เด็กที่ใช้ภาษาแม่เป็นภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาอื่นๆ เป็นภาษาที่สอง สายสวัสดิ วิทยภัค (2539 : 14) กล่าวถึงเด็กสองภาษาว่า หมายถึง เด็กที่ใช้ภาษาหนึ่งตั้งแต่เริ่มหัดพูดและใช้ตลอดมาในชีวิตประจำวันกับครอบครัวและท้องถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่ โดยการเรียนรู้อย่างธรรมชาติจากผู้เลี้ยงดู และต่อมาเด็กคนนี้ได้เรียนรู้ภาษาใหม่ซึ่งเป็นภาษาที่สองที่เกิดจากการสอนที่เป็นระบบหลังจากที่ได้เรียนรู้ภาษาแม่แล้ว สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (2527 : 35) กล่าวว่า เด็กสองภาษาหมายถึงเด็กที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันและพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในโรงเรียน นวิวรรณ สุขช่วย (2530 : 1) ให้ความหมายของเด็กสองภาษา หมายถึง เด็กไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีซึ่งใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแรกและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

จากความหมายของเด็กสองภาษาที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า เด็กสองภาษาเป็นเด็กที่ใช้ภาษาแม่ในชีวิตประจำวันเป็นภาษาที่หนึ่ง ต่อมามีการเรียนรู้ภาษาใหม่เพิ่มขึ้นอีกเป็นภาษาที่สอง

ซึ่งในจังหวัดปัตตานีมีเด็กไทยมุสลิมจำนวนมากที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน

2.2 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษา หมายถึง ทักษะทางภาษาที่รวมเอาความเข้าใจ ความสามารถที่จะหาคำศัพท์ การออกเสียง สามารถที่จะผูกประโยคได้ และมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ (เชริษา ใจแผ้ว, 2532 : 29) หารรษา นิลวิเชียร (2534 : 269) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาของเด็ก ๆ ว่าเป็นการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการทำความเข้าใจ ถึงแนวคิดอย่างมีความหมาย

เพียเจต์ (Piaget, 1971 อ้างถึงในสุรางค์ โค้วตระกูล, 2544 : 50 - 55) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการด้านสติปัญญารวมทั้งภาษาของมนุษย์ออกเป็น 4 ขั้น คือ

1. ขั้น Sensorimoter อายุแรกเกิดถึง 2 ปี เป็นขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดก่อนระยะเวลาที่เด็กจะพูดและใช้ภาษาได้ แต่จะแสดงออกโดยการกระทำ
2. ขั้น Preoperational อายุ 2 - 7 ปี มีพัฒนาการทางด้านภาษา เป็นขั้นที่เด็กเริ่มใช้ภาษาสามารถที่จะบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้ ความคิดของเด็กในขั้นนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่
3. ขั้น Concrete Operations อายุ 7 - 11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก สามารถแบ่งกลุ่มหรือจัดหมวดหมู่โดยใช้เกณฑ์หลายๆ อย่างและคิดย้อนกลับได้
4. ขั้น Formal Operations อายุ 12 ปีถึงวัยรุ่นผู้ใหญ่ เด็กในวัยนี้จะมีความคิดเป็นผู้ใหญ่สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดตั้งสมมติฐาน และเห็นว่าการรับรู้ข้อมูลความจริงไม่สำคัญเท่ากับการคิดถึงสิ่งที่อาจเป็นไปได้

โลแกนและโลแกน (Logan & Logan, 1974 อ้างถึงในเขวพา เดชะคุปต์, 2542 : 60 - 61) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้น ดังนี้

1. ระยะเวลาปะปะ (Random Stage หรือ Prelinguistic Stage) ช่วงอายุแรกเกิดจนถึง 6 เดือน เป็นช่วงที่เด็กเปล่งเสียงต่างๆ ที่ยังไม่มีความหมาย แต่เพื่อเป็นการบอกความต้องการหรือแสดงความรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง เช่น การร้องเมื่อรู้สึกหิวหรือถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังคนเดียว การส่งเสียงเมื่อได้รับการอุ้ม
2. ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon Stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปี ในช่วงที่เด็กอายุได้ 6 เดือนจะเริ่มออกเสียงอ้อแอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่างๆ ออกมา ในช่วงนี้หากเด็กได้รับการสนับสนุนและ

ตอบสนองในทางบวก เด็กจะรู้สึกพอใจและจะเปล่งเสียงซ้ำอีก บางครั้งจะเลียนเสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่มีคนพูดคุยด้วย

3. ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1 - 2 ปี ในระยะนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางภาษาอย่างแท้จริง เด็กจะมีการเลียนเสียงต่างๆ ที่ได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ หรือคนใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มีความหมายจะค่อยๆ หายไป เด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนอง

4. ระยะเวลาขยาย (The Stage of Expansion) ช่วงอายุ 2 - 4 ปี เด็กจะหัดพูดโดยเริ่มจากการหัดเรียกชื่อ คน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เป็นการออกเสียงคำนามต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง แมว หมา น้ำ นม และคำคุณศัพท์ต่างๆ ที่ได้ยิน ได้เห็น และรู้สึก โดยการพูดของเด็กในระยะนี้จะสามารถพูดได้ตามช่วงอายุดังนี้

อายุ 2 ปี เริ่มพูดเป็นคำ สามารถใช้คำนามได้บ้าง

อายุ 3 ปี เริ่มพูดเป็นประโยค

อายุ 4 ปี เริ่มใช้คำศัพท์ต่างๆ และรู้จักใช้คำเต็มหน้าและลงท้ายอย่างผู้ใหญ่ใช้กัน

5. ระยะเวลาโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4 - 5 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มสนุกกับคำ และรู้จักคิดคำ สร้างคำและประโยคของตนเอง โดยอาศัยการผูกจากวลีและประโยคที่ได้ยินจากผู้อื่น เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำ และหาความหมายของคำและวลี ชอบที่จะเล่นเกมที่มีการเปล่งเสียงกับเพื่อนๆ หรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะเวลาตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 - 6 ปี ระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เริ่มมีการพัฒนาภาษาสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้นและมีการใช้ภาษาเหล่านี้กับสิ่งต่างๆ รอบตัว เมื่อเข้าเรียนชั้นอนุบาลในโรงเรียนจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่ายได้ สามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายที่รับรู้จากการมองเห็น รู้จักใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน

7. ระยะเวลาสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป เด็กจะมีทักษะในการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสำนวน การเปรียบเทียบ มีการพัฒนา วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ รู้จักใช้คำพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น จะชื่นชอบและสนุกกับการแสดงความคิดเห็น โดยการพูดและเขียน

ซุมพร ชงศ์กิติกุล (2528 : 545 - 547) กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษาเกิดขึ้นตามลำดับและเป็นระบบ เสียงที่เปล่งออกมาเริ่มแรกเป็นเสียงที่ใช้ส่วนหน้าของปาก ต่อมาเป็นเสียงที่มาจากส่วนกลางและส่วนในของปากตามลำดับ ดังสรุปย่อลำดับขั้นของพฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการทางภาษาในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ลำดับขั้นของพฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการทางภาษา

อายุ	พฤติกรรมทางภาษา
แรกเกิด - 5 เดือน	เด็กทำเสียงในลำคอ เช่น ร้องไห้ หัวเราะ คำราม ล้วนเป็นเสียงที่ออกมาจากลำคอ
6 - 9 เดือน	ระยะอ้อแอ้ เด็กจะทำเสียงอ้อแอ้ สูงต่ำต่างกัน ตามเหตุการณ์ต่างๆ การทำเสียงอ้อแอ้นี้มีบางส่วนที่คล้ายคลึงกับเสียงพูดของผู้ใหญ่
9 เดือน	ระยะนี้เด็กเปล่งเสียงเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะ เน้นเสียงสูงต่ำต่อเนื่องกันคล้ายคำพูดผู้ใหญ่ มีการเลียนเสียงบางอย่างคล้ายเสียงคำพูด ผู้ฟังที่ไม่คุ้นเคยจะแยกหน่วยของคำได้ยาก
9 เดือน - 1 ปี	เป็นระยะที่สงบเงียบของเด็ก เป็นช่วงที่น่าสนใจมาก เนื่องจากเป็นช่วงที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ภาษา เป็นช่วงที่เด็กมีการสังเกตและเปลี่ยนจากการใช้คำที่สร้างขึ้นมาเองไปเป็นการใช้คำพูดที่ผู้ใหญ่ใช้
1 - 2 ปี	เป็นระยะการใช้คำโดด มีการใช้คำโดดๆ ในความหมายเดียวกับวลีซึ่งเป็นคำเริ่มต้นการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็ก การเปล่งเสียงที่ออกมาจากลำคอ ฟังดูคล้ายเป็นคำ คนใกล้ชิดก็จะทึกทักว่าเป็นคำพูด เด็กจะเข้าใจในสิ่งที่ผู้ใหญ่พูดโดยแสดงความเข้าใจด้วยการปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่บอก เช่น ให้อาหารก็เดินไปหยิบมาได้
2 ปี	เป็นระยะที่เด็กเรียนรู้คำศัพท์ได้อย่างรวดเร็วมาก โดยมีจำนวนคำศัพท์ที่เรียนรู้ในระยะนี้ ประมาณ 300 คำ และเมื่ออายุ 27 เดือนก็จะเพิ่มเป็น 400 คำ อายุ 36 เดือนเพิ่มเป็น 1,000 คำ เด็กเริ่มใช้วลีหรือประโยคที่ประกอบด้วยคำ 2 และ 3 คำ สามารถเปล่งเสียงสูง ต่ำของคำให้มีความหมายแตกต่างกันได้
3 ปี	เด็กพูดเป็นประโยคได้คล้ายคลึงกับภาษาของผู้ใหญ่ แต่เป็นประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์
3 - 5 ปี	ใช้ประโยคในรูปแบบต่างๆ ได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามโครงสร้างของประโยค แต่สามารถสื่อสารได้สมบูรณ์
5 ปีขึ้นไป	ใช้ประโยคที่ซับซ้อนขึ้น ใช้ประโยครูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มความหมายของประโยค สามารถใช้ภาษาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อเด็กพัฒนาภาษาพูดไปจนถึงขั้นพูดภาษาได้จริง (true speech) การใช้ภาษาของเด็กจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะการใช้คำโดด เป็นพฤติกรรมที่เกิดในช่วงอายุ 1 - 2 ปี เด็กจะพูดเป็นคำโดดในความหมายที่ใช้แทนวลีหรือรูปประโยคที่เต็ม เช่น เด็กพูดคำว่า "ไป" เพียงคำเดียว อาจหมายถึงประโยค "ฉันจะออกไปข้างนอก" หรือ "แม่ไปแล้ว" หรือ "เราไปด้วยกัน" หรือ "ฉันต้องการเล่นคนเดียว" ซึ่งการที่จะเข้าใจความหมายที่เด็กพูดได้ จำเป็นต้องสังเกตลักษณะพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับคำพูดของเด็กจึงจะเข้าใจความหมายได้

2. ระยะการใช้ภาษาโทรเลข ในช่วงอายุ 2 ปี เด็กเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น จะเริ่มต่อคำเป็นวลีสั้นๆ เพื่อสื่อความหมายที่เฉพาะเจาะจงขึ้นแทนการใช้คำโดด แต่อยู่ในลักษณะที่เป็นประโยคไม่สมบูรณ์ เช่น "กินขนม" หมายถึง "ฉันจะกินขนม" ระยะนี้เด็กจะเรียนรู้โครงสร้างของประโยคโดยไม่รู้ตัว ทำให้ประสิทธิภาพในการใช้ภาษาของเด็กเพิ่มมากขึ้น เด็กเข้าใจประโยคยาวๆ ที่ผู้ใหญ่พูดกับเด็กได้

3. ระยะการเรียนรู้กฎเกณฑ์และโครงสร้างประโยค เด็กจะค่อยๆ ขัดเกลาภาษาพูดให้มีคำศัพท์เพิ่มขึ้น หลังจากที่เด็กมีการพัฒนาภาษาพูดผ่านระยะการใช้วลีสั้นๆ ในลักษณะคำโดดสามารถใช้ประโยคซับซ้อนขึ้น มีส่วนขยายและส่วนประกอบของประโยคอย่างถูกต้องเหมือนผู้ใหญ่

การพัฒนาภาษาของเด็กจะเร็วหรือช้าเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายประการ เช่น จำนวนพี่น้อง เพศ (หญิงพัฒนาภาษาเร็วกว่าชาย) ลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ขนาดของครอบครัว สติปัญญาของเด็กเอง และความเอาใจใส่เด็กจากบุคคลในครอบครัวและรอบข้าง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545 : 229)

2.3 การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

บราวน์ (Brown อ้างถึงใน หรรษา นิลวิเชียร, 2534 : 279) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ดังนี้

1. ระยะแรกเป็นการสื่อสารเพื่อสนองความต้องการของตน
2. ระยะต่อมา มีการพัฒนาระบบภาษา โดยการใช้รูปประโยคต่างๆ และคำศัพท์ในวงจำกัด
3. เด็กเรียนรู้ภาษาได้ด้วยตนเองแม้มีความพร้อมและโอกาสในสิ่งแวดล้อมต่างกัน

เชริษา ใจแผ้ว (2532 : 47) มีความเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย เกิดจากการที่เด็กเปล่งเสียงตามประสาทการ เมื่อผู้เลี้ยงดูให้แรงเสริมสนับสนุนจนเด็กปฏิบัติเป็นนิสัย ต่อมาก็มีการเลียนแบบเสียงของผู้เลี้ยงดูอย่างถูกต้องจนสามารถพูดภาษาได้

ศรียา นิยมธรรม (2534 : 128) กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาว่า เริ่มตั้งแต่หลังคลอดเพียงเล็กน้อย เริ่มเรียนรู้การใช้ภาษาก่อนมีภาษาพูดได้แก่การแสดงปฏิกิริยาเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้ เช่น ร้องไห้ ต่อมาก็เริ่มมีการส่งเสียงอ้อแอ้ จนกระทั่งอายุ 6 - 8 เดือน ก็จะเริ่มเรียกพ่อ หรือแม่เป็นคำพูด

พรชูลี อาชาวอรุณ (2541 : 5) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นกระบวนการทำความเข้าใจระบบ กฎเกณฑ์ของภาษา ซึ่งมนุษย์เท่านั้นมีความสามารถทำได้ เด็กมีความสามารถเรียนรู้ภาษาแม่ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครสอน เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการสื่อสารโต้ตอบเป็นประจำ และจะเข้าใจเนื้อหาของภาษาเมื่ออายุ 10 ปี

2.4 การเรียนรู้ภาษาที่สอง

การเรียนรู้ภาษาที่สองในระยะต้นๆ มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย การที่จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจภาษา หมายถึงการที่เด็กรับรู้และเข้าใจภาษาพูด เข้าใจเกี่ยวกับชื่อที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ เข้าใจความหมายของคำ เข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของต่างๆ และความสัมพันธ์ของเหตุการณ์และเวลา และเรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาที่สองได้นั้น จำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแตกต่างกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองนี้ มีผู้เสนอแนวคิดต่างๆ ตามที่พรชูลี อาชาวอรุณ (2541 : 64 - 66) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

เพียเจต์ (Piaget, 1960) กล่าวว่า เด็กยังมีอายุน้อยเท่าใด ยังเป็นผู้เรียนที่มองทุกอย่างในภาพรวมมากยิ่งขึ้นเท่านั้น เด็กจะตอบสนองต่อการเรียนรู้ภาษาที่เด็กนำไปใช้ได้ ดังนั้นจึงควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความรู้สึกรู้ว่าเรียนได้ และได้รับคำชมเชย การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัยคือการที่เด็กได้สนุกกับการเรียนนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตาม เด็กในวัยนี้ยังไม่พร้อมที่จะรับรู้ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การพูด การเขียน การอ่าน และไวยากรณ์ของภาษาที่สอง

สติเนอร์ (Stienner อ้างถึงใน Childs, 1991) มีแนวคิดว่า ในการสอนภาษาที่สอง ควรให้เด็กเกิดความเข้าใจจากการฟังมากกว่าการเข้าใจจากการมองเห็นจากตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์ หากเป็นไปได้ควรมีการแปลตรงๆ จากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง เพราะการเรียนการสอนภาษาที่สอง จำเป็นต้องให้เด็กเข้าใจมโนทัศน์ ดังนั้นครูจะต้องเน้นการฟังและพูดเป็นกิจกรรมหลักในการสอนภาษาที่สอง ส่วนการอ่านและการเขียนควรจะทำเมื่อเด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาพูดและฟังได้แล้ว และควรจะเป็นเด็กที่มีอายุ 8 ปีขึ้นไป

ฟิลลิปส์ (Phillips, 1994) กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดในชั้นเรียนที่มีการสอนภาษาที่สอง ควรง่ายพอที่จะทำให้เด็กเข้าใจ สามารถปฏิบัติได้ และรู้ว่าควรแสดงออกอย่างไร เนื่องจาก

เด็กปฐมวัยยังไม่มีสมรรถนะในการใช้มือในการเขียน ดังนั้นกิจกรรมที่เหมาะสมและดีที่สุดคือ เกมและเพลงซึ่งมีการแสดงท่าทางด้วย เป็นการให้เด็กสามารถฟังและพูดภาษาที่สองในเรื่องที่คุ้นเคย สามารถจดจำได้โดยไม่ต้องท่องจำ ทำให้ชั้นเรียนสนุกสนาน เป็นประสบการณ์ที่ดีต่อเด็ก และทำให้เด็กมีแรงจูงใจในระดับที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ทรรษา นิลวิเชียร (2534 : 289) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้หนึ่งภาษา และเมื่อใดที่เรียนภาษาที่สองจะถูกรบกวนโดยภาษาที่หนึ่ง แต่เป็นผลดีต่อผู้เรียนเพราะผู้เรียนไม่ต้องพัฒนามโนทัศน์พื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อีก เนื่องจากมีประสบการณ์พื้นฐานที่มั่นคงในการใช้กระบวนการเรียนรู้ภาษามาแล้ว โดยผู้เรียน จะเรียนภาษาที่สองเช่นเดียวกับการเรียนภาษาที่หนึ่ง

2.5 การสอนเด็กสองภาษา

ซาราห์ ซี. กูดชินสกี (Sarah C. Gudschinsky, 1973 อ้างถึงใน ยูพา ส่งศิริ, 2531 : 26 – 27) กล่าวว่า ในขั้นต้นของการสอนเด็กสองภาษาในการเรียนภาษาที่สองนั้น ครูควรให้แรงจูงใจแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความอยากที่จะเรียนด้วยเนื้อหาบทเรียนที่เคยได้ยินได้ฟังในภาษาของตนเองมาก่อน เพราะจะทำให้เด็กภูมิใจในวัฒนธรรมและภาษาแม่ของตน

บุรินทร์ ทองเม้น (2526. อ้างถึงใน กมลรัตน์ คนองเดช, 2540 : 77) ได้กล่าวว่า ในการสอนภาษาไทยแก่เด็กสองภาษานั้น ครูต้องจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก จะช่วยให้เด็กได้เข้าใจความหมาย ในกรณีที่จำเป็นก็อาจแปลเป็นภาษาถิ่นหรือภาษาแม่เป็นครั้งคราวได้ โดยใช้กิจกรรมการสนทนา การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่านิทาน จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น

ก้วน ขาวหนู และโมหัมมัด อับดุลกอเดร์ (2517. อ้างถึงใน ก้วน ขาวหนู, 2526 : 30 - 31) เสนอวิธีสอนภาษาที่สองซึ่งเป็นผลจากการวิจัยเรื่องการสอนภาษาไทยแก่ผู้ที่พูดภาษาไทย ไม่ได้ว่า วิธีสอนแบบใช้ภาษาที่หนึ่งเป็นสื่อช่วยจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมทางภาษาไทย

เชรียา ใจแก้ว (2532 : 182) กล่าวว่า การสอนภาษาที่สองแก่เด็กสองภาษาที่นิยมใช้กัน มี 3 วิธี ได้แก่ วิธีแปล วิธีธรรมชาติ และวิธีภาษาศาสตร์ โดยในการสอนภาษาที่สองแก่เด็กปฐมวัย ควรใช้วิธีสอนที่ผสมผสานกัน

จิตต์ โชติอุทัย (2535 : 8 - 9) ได้อธิบายรายละเอียดของการสอนเด็กสองภาษาด้วยวิธีแปล วิธีธรรมชาติ และวิธีภาษาศาสตร์ ดังนี้

1. การสอนวิธีแปล เป็นการเรียนภาษาที่สองด้วยวิธีเรียนไวยากรณ์ โดยการท่องจำ กฎเกณฑ์ต่างๆ และคำศัพท์ เหมาะสำหรับการสอนภาษาอ่านและเขียน

2. การสอนวิธีธรรมชาติ หรือวิธีการสอนตรง เป็นการสอนภาษาที่สองที่เน้นการพูดและฟัง โดยไม่ใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน เป็นการเลียนแบบการเรียนรู้ภาษาของเด็กเล็กๆ ที่เริ่มหัดพูด ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์เป็นสื่อในการการสอนจำนวนมาก

3. การสอนวิธีภาษาศาสตร์ หรือวิธีโครงสร้าง เป็นวิธีสอนที่ยึดหลักการวิจัยทางภาษานักภาษาศาสตร์ที่สรุปว่า ภาษาเป็นเรื่องของโครงสร้างที่ประกอบด้วย 3 ระบบ ได้แก่ ระบบเสียง ระบบคำ และระบบกลุ่มคำ การสอนวิธีนี้ ผู้สอนอาจใช้การเปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาที่สอง ทั้งไวยากรณ์และคำศัพท์ในการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็ว

คำนวณ คล่องการเขียน (2517 : 126 - 137) ได้เสนอแนะแนวทางการสอนภาษาแก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่น โดยใช้วิธีการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ ดังนี้

1. การสอนควรมุ่งฝึกทักษะการฟังและพูดเป็นสำคัญ
2. หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีเนื้อหาที่ได้มาจากการเปรียบเทียบภาษาที่เรียนกับภาษาของนักเรียน
3. ครูควรใช้ภาษาของนักเรียนเข้าช่วยในการอธิบายหรือทำความเข้าใจเรื่องเสียงและโครงสร้างของประโยค เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเร็วขึ้น
4. ควรประวิงการสอนอ่านและเขียนไว้ก่อน ต่อเมื่อนักเรียนใช้ภาษาด้วยปากเปล่าได้ดีแล้วจึงสอนทักษะการอ่านและเขียนต่อไป

ยุพิน พิพิธกุล (2517. อ้างถึงใน หมายใจ จิตธิธรรม, 2540 : 31) กล่าวถึงแนวการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่เริ่มเรียนที่มีปัญหาทางภาษา ดังนี้

1. สอนพูดก่อนโดยใช้สิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันของเด็กคุ้นเคย
2. ใช้การเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาไทยกลางเพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจได้เร็วขึ้น
3. ฝึกพูดเป็นประโยค ไม่ฝึกเป็นคำๆ แต่หากต้องการเน้นคำใดก็ฝึกประโยคนั้นซ้ำๆ

จนนักเรียนเข้าใจความหมาย

4. ฝึกพูดให้มาก โดยใช้การสนทนาด้วยบทสนทนาสั้นๆ ด้วยภาษาที่ใกล้เคียงกับการสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน

5. ใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น โดยใช้เพลง เกม และรูปภาพประกอบ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545 : 231) กล่าวถึงการสอนภาษาที่สองแก่เด็กสองภาษาว่า ควรให้เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทั้งสองภาษาจะทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้ดี เนื่องจากการเรียนภาษาที่สองในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากภาษาแม่ อาจทำให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ในเชิงลบและยิ่งผู้เรียนโตขึ้นมากก็จะเรียนได้ยากขึ้น ดังนั้นในช่วงปฐมวัยจึงเหมาะแก่การสอนภาษาที่สองแก่เด็กสองภาษาซึ่งจะเรียนรู้ได้ดีกว่าช่วงวัยอื่นๆ

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 11) กล่าวถึง การสอนภาษาที่สองแบบรับภาษาแก่เด็กสองภาษาในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษา มีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียนชั้นเด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย สามารถพูดสื่อสารด้วยความมั่นใจ และมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยสรุปวิธีสอนดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. เป็นการสอนที่คำนึงถึงการทำงานของสมองซีกซ้ายของมนุษย์ที่ทำหน้าที่ด้านภาษา
2. ใช้วิธีกระตุ้นให้สมองหรือเครื่องมือรับภาษาทำงาน ด้วยการให้เข้าใจความหมายของ ภาษาที่ละน้อย โดยใช้กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนไม่เครียด เช่นการร้องเพลง เป็นต้น

3. การสอนแบ่งเป็น 5 ระยะ คือ ระยะงง ระยะเจิบ ระยะแจ่ม ระยะงอก และระยะงาม
 วินัย ตะสติกดิ์ (2536 : 8 - 63) ได้เสนอแนวคิดในการสอนภาษาไทยเป็นภาษา ที่สองแก่นักเรียนระดับชั้นอนุบาลว่า การสอนให้เด็กเรียนรู้ภาษาที่สองจำเป็นต้องยึดทฤษฎี จิตวิทยาพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนและทฤษฎีการสอนภาษาที่สองแบบรับภาษา เนื่องจากเด็ก จะพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นพัฒนาการทางภาษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ของเด็กและสมรรถภาพในการสอนของครู โดยการใช้กระบวนการที่สำคัญของวิธีสอน แบบรับภาษาให้สมองหรือเครื่องรับภาษาทำงานแบบซึมเข้าที่ละน้อย ด้วยกิจกรรมสร้างเสริม พัฒนาการรอบด้านสำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาลอายุ 4 - 6 ปี ด้วยสื่ออุปกรณ์ เมื่อสมองรับและ บันทึกรับความเข้าใจภาษาไทยได้มากขึ้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง " เสียง " กับ " ความหมาย " และนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ตามตารางกิจกรรมประจำวันอย่างมีชีวิตชีวา ผ่านประสาทสัมผัส ที่เป็นประสบการณ์ตรงสำหรับเด็ก ก็เป็นการกระตุ้นให้เกิดการรับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สอง ที่ละน้อยจนเพียงพอและมีเวลาทำความเข้าใจ เกิดการพัฒนาความสามารถในการพูดสื่อสารกับครู และผู้อื่นได้

3. การจัดกิจกรรมการสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายของเพลง

มีผู้ให้ความหมายของเพลงไว้หลายๆ ความหมาย ดังนี้

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (2521 : 1) กล่าวว่า เพลงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียน มีความสุข ร่าเริง สนุกสนาน หรือผ่อนคลายอารมณ์ขณะทำงาน สะท้อนให้เห็นแง่มุมต่างๆ ของชีวิตมนุษย์ และยังสอดแทรกการอบรมสั่งสอนจริยธรรมอีกด้วย

สุกรี เจริญสุข (2531 : 70) ได้กล่าวว่า เพลงและดนตรีเป็นศิลปะของเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคน

สนิท สัตโยภาส (2532 : 160) กล่าวถึงเพลงว่า เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นพื้นฐานด้านภาษาแก่เด็ก ช่วยให้เด็กจำบทเรียนได้ง่าย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 76) ให้ความหมายว่า เพลงคือคำประพันธ์สั้นๆ ที่มีทำนอง ใช้นับร้อง หรือพูดประกอบจังหวะ หรือพูดแบบอ่านบทกวี

ส่วนภาควิชาการอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏยะลา (2539 : 1) ได้ให้ความหมายของเพลงว่า หมายถึงกิจกรรมที่จัดให้เด็กแสดงออกเพื่อความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะดนตรี

จากความหมายของเพลงที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เพลงคือคำประพันธ์ที่มีจังหวะ ทำนอง ใช้นับร้องเพื่อความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเป็นสื่อการเรียนการสอนด้านภาษา ช่วยให้เด็กจำบทเรียนได้ง่าย

3.2 ความสำคัญของเพลงต่อเด็กปฐมวัย

การศึกษาในปัจจุบันถือว่า เพลงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่มีความสำคัญ สามารถส่งเสริมให้มนุษย์มีพัฒนาการได้ไกลที่สุด (โกวิท ชันศิริ, 2520 : 131) ครูสามารถนำเพลงไปใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน (นางลักษณ ะหะยิมะสาและ, 2543 : 4) กล่าวคือ

1. ใช้ในการสอนเด็กเริ่มเรียน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย สนุกสนานและได้ความรู้
2. ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างความสนใจให้อยากเรียน
3. ใช้ในการดำเนินการสอน โดยให้เด็กร้องเพลงประกอบท่าทาง หรือร้องเพื่อจดจำรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อร้อง
4. ใช้ในการสรุปบทเรียน เพื่อให้จำเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็ว หรือเพื่อสรุปเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด และยังทำให้ได้คิดสอนใจอีกด้วย

การเรียนแบบร่วมมือ (2544) กล่าวถึงประโยชน์ หรือความสำคัญของการใช้เพลงประกอบการสอน มีดังต่อไปนี้

1. ให้ความรู้แก่นักเรียนจากเนื้อเพลง นักเรียนได้รับความรู้ไปด้วยในบทเรียนหลาย ๆ เรื่อง ผู้แต่งเพลงประกอบบทเรียนจะใส่เนื้อหาความรู้ไว้ ถ้าเป็นเนื้อหาความรู้ที่ยากเมื่อนำมาแต่งเป็นเนื้อเพลงให้นักเรียนร้อง นักเรียนจะจดจำได้แม่นยำขึ้น
2. ปลุกฝังเจตคติและค่านิยมรวมทั้งปลุกฝังคุณธรรมต่าง ๆ เนื้อหาของเพลงนอกจากให้ความรู้แล้ว ยังให้ความรู้สึกต่อนักเรียนอีกด้วย เช่น เพลงที่ส่งเสริมความรักชาติ ความสามัคคี และเพลงที่ให้ความรู้สึกในด้านคุณธรรม

3. ช่วยให้บรรยากาศการเรียนการสอนสนุกสนานไม่น่าเบื่อหน่าย สดชื่นและแจ่มใสขึ้น
อย่างมีชีวิตชีวา

4. ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เพลงเป็นสื่อทางภาษาอย่างหนึ่งที่ทำให้
ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ นักเรียนและครูจะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เพราะได้สัมผัสความรู้สึกที่ดี
ซึ่งกันและกัน

5. เป็นสื่อการสอนที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เพียงแต่เขียนลงบนกระดานดำ และ
หัดให้นักเรียนร้อง

6. ช่วยให้นักเรียนรักดนตรีมากขึ้น ประโยชน์ของความเป็นคนรักดนตรีจะทำให้จิตใจ
อ่อนโยนและเป็นผู้มีอารมณ์ดี

7. ช่วยนำเข้าสู่บทเรียนและสรุปบทเรียน เพลงเป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนและสรุป
บทเรียนได้ดี เพราะเพลงสามารถเรียกร้องความสนใจและกระตุ้นให้จดจำเรื่องราวต่างๆ ได้ดี

ภาควิชาการอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏยะลา (2539 : 4 – 12) กล่าวถึงความสำคัญ
ของเพลงที่มีต่อเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เพลงช่วยเสริมสร้างสุขภาพและพลานามัยของเด็ก

เมื่อเด็กได้ฟังหรือร้องเพลง เด็กจะมีปฏิกิริยาที่แสดงออกถึงความพอใจ ด้วยการ
เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำท่าทางประกอบตามจังหวะเพลง ช่วยให้เด็กมีสุขภาพใจ
และสุขภาพกายที่ดี

2. เพลงช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก

เพลงช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ช่วยให้เด็กได้แสดงออก
ตามความต้องการและความสามารถ เป็นการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่เด็กมีอยู่ในขณะนั้น
ทำให้ได้ผ่อนคลาย สังกัดได้จากกรณีที่เด็กมีสีหน้าเบื่อบาน ยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่ฟังหรือ
ร้องเพลง

3. เพลงช่วยสร้างเสริมพัฒนาการด้านสังคมและลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็ก

การมาโรงเรียนของเด็ก เป็นการปรับตัวเองให้สามารถเล่นและอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ
ได้อย่างเป็นปกติสุข ครูใช้เสียงเพลงในการกล่อมเกลานักเรียนได้ซึมซาบและปฏิบัติตาม
กฎเกณฑ์และระเบียบของห้องเรียนหรือโรงเรียน เนื่องจากเพลงสำหรับเด็กมีการสอดแทรก
คุณธรรม จริยธรรมในเนื้อร้องที่มีส่วนในการสร้างเสริมคุณลักษณะที่ดี เช่น เพลงเกี่ยวกับความ
สามัคคี เพลงเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด เพลงเกี่ยวกับความเมตตากรุณา และเพลงเกี่ยวกับ
ความมีระเบียบวินัย

4. เพลงช่วยสร้างเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก

เพลงช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและมนต์เสน่ห์ให้แก่เด็กในเรื่องต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติรอบตัว คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ จากการฟังและร้องเพลงด้วยความพึงพอใจ ช่วยให้เด็กเข้าใจและจดจำได้เองโดยไม่ต้องมีการบังคับ เพลงยังช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการคิดทำทางในการเคลื่อนไหวประกอบเพลงอีกด้วย

5. เพลงช่วยเพิ่มพูนทักษะทางภาษา

เด็กฯ ได้เรียนรู้ภาษาจากเพลงในสื่อต่างๆ ทั้งที่บ้านและจากการร้องที่โรงเรียน ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการฟังและพูด ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาเบื้องต้นสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กจะสามารถแยกความแตกต่างของเสียงสูง ต่ำ ดัง ค่อย จังหวะช้าและเร็ว รู้จักจังหวะของคำพูดและประโยคที่ถูกต้อง ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ

6. เพลงช่วยลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาบางอย่างของเด็ก

ปัญหาเด็กขี้อายไม่กล้าแสดงออก และเด็กเก็บตัว เนื่องจากขาดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแก้ไขได้ด้วยการให้เด็กร่วมร้องเพลงกับเพื่อนๆ และครูคอยให้กำลังใจด้วยการชมเชย จะทำให้เด็กค่อยๆ เกิดความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น

7. เพลงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีแก่เด็ก

เพลงช่วยให้เราให้ความสนใจของเด็กในการเรียน เด็กจะเรียนด้วยความสนุกสนานอย่างตั้งใจ โดยไม่รู้สึกลำบาก ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนเร็วขึ้น จำได้ง่ายขึ้น ทั้งจากการฟังเพลง ร้องเพลง และการเล่นเกมด้วยเพลง

นอกจากนี้ นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 161) กล่าวไว้ว่า การร้องเพลงเป็นการแสดงออกด้านความเข้าใจภาษาและความซาบซึ้งทางด้านดนตรีและการเคลื่อนไหว แสดงถึงความเข้าใจของเด็กเมื่อได้ฟังเพลงหรือทำนองเพลง

สรุปได้ว่า เพลงเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และภาษา

3.3 เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 84) ให้ข้อเสนอแนะในการเลือกเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

1. มีเนื้อร้องง่ายๆ ใช้คำง่ายๆ เพื่อให้เด็กฟังแล้วเข้าใจเนื้อร้องได้

2. เนื้อเพลงสั้นพอสมควร ไม่ยาวเกินไปเพราะเด็กจำยากและเบื่อหน่าย ถ้าเป็นเนื้อเพลงยาวๆ ควรเป็นเนื้อเพลงที่ครูร้องให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กเข้าใจความหมายในเนื้อเพลงก็พอ เนื้อเพลงควรสอดคล้องคุณธรรมไว้ด้วย

3. มีทำนองและระดับเสียงไม่สูงหรือต่ำเกินไป เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถทำเสียงต่ำมากๆ ได้ เสียงเด็กจะหายไปในการร้อง และถ้าเสียงสูงมากๆ เด็กก็ไม่สามารถร้องขึ้นไปได้ เด็กๆ จะชอบร้องเพลงที่มีทำนองไม่เร็วหรือช้ามากเกินไป

4. สามารถทำท่าทางประกอบได้ง่าย การสอนเพลงให้กับเด็กปฐมวัยนั้น มิได้มุ่งแต่จะให้ร้องได้อย่างเดียว แต่ควรมีการเกาะจังหวะและการแสดงท่าทางประกอบด้วย

ภาควิชาการอนุบาลศึกษา สถาบันราชภัฏยะลา (2539 : 13 - 17) กล่าวว่า เพลงที่นำมาใช้กับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเพลงมีอิทธิพลต่อจิตใจเด็ก บางเพลงมีความสนุกสนาน คึกคักชวนให้ออกท่าทางเคลื่อนไหวประกอบไปมา บางเพลงก็ชวนให้เคลิบเคลิ้มอยากนอนหลับ ดังนั้นในการเลือกเพลงที่นำมาใช้กับเด็กปฐมวัยควรพิจารณาดังนี้

1. เลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัยเด็ก เนื่องจากเด็กปฐมวัยยังเรียนรู้คำได้ไม่มากและไม่สามารถจดจำถ้อยคำที่ยากหรือประโยคยาวๆ ได้ ควรเป็นเพลงที่มีเนื้อร้องสั้นๆ ใช้คำสั้นๆ
2. เลือกเพลงให้เหมาะสมกับโอกาสที่จะใช้ เช่น เพลงที่ใช้ในการกล่อมเด็ก เพลงที่ใช้สอนเนื้อหาบทเรียน เพลงที่ต้องการปลูกใจให้เด็กเข้มแข็ง และ เพลงที่ต้องการให้เด็กมีคุณธรรมและระเบียบวินัย
3. เลือกเพลงที่มีคุณค่าต่อเด็ก เพลงบางเพลงที่เด็กจดจำมาจากเพลงที่ผู้ใหญ่ร้องกัน หรือเพลงที่นิยมแพร่หลายทางสื่อต่างๆ อาจมีเนื้อร้องที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ไม่ได้ให้คุณค่าแก่เด็กเด็กเพียงแต่ร้องเพื่อความเพลิดเพลิน โดยไม่มีความหมายอื่นใดที่เป็นประโยชน์
4. เลือกเพลงให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่สอน การสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีจุดมุ่งหมายให้เด็กได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเด็ก

โดยสรุปเป็นแนวทางในการเลือกเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย พอสังเขปดังนี้

1. เนื้อร้องสั้น ได้ใจความ อาจมี 2 บรรคถึง 4 บรรคหรือ 6 บรรค
2. มีถ้อยคำที่ชวนให้สนุกสนานและเกิดอารมณ์ขัน เช่น ตูบป่อง ตึกตึก โห่ปึก จุกกรู กรู๊งกริ่ง
3. ใช้คำซ้ำๆ ช่วยให้อจดจำง่าย ไม่เป็นศัพท์ที่ยากเกินความเข้าใจของเด็ก
4. เนื้อร้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็ก เกี่ยวกับตนเอง สัตว์ และสิ่งแวดลอมรอบๆ ตัวเด็ก

3.4 การสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

ชวีชชัย นาควงษ์ (2543 : 44) กล่าวว่า การสอนร้องเพลง คือการฝึกให้เด็กจำเพลงที่จะร้อง ครูสามารถฝึกให้เด็กจำเพลงได้ด้วยวิธีการดังนี้

1. ครูฮัมเพลงที่เด็กคุ้นแล้วถามเด็กว่าเพลงอะไร แล้วให้เด็กฮัมเพลงกลับให้ครูฟัง
2. ฝึกให้เด็กร้องเพลงในใจ (Inner hearing) โดยการตกลงกันว่า จะร้องเพลงออกมาดังๆ เมื่อได้ยินสัญญาณจากครูที่จุดใดจุดหนึ่งของเพลงที่กำลังร้องอยู่
3. ให้เด็กเล่นเกม โดยผลัดกันออกมาฮัมเพลงหน้าห้องเรียน แล้วให้เพื่อนๆ ทายชื่อเพลง
4. ให้เด็กร้องเพลงด้วยพยางค์ง่ายๆ เช่น ลา หรือ นา แทนที่คำร้องเพื่อให้เด็กจำทำนองเพลงได้ง่าย

5. ให้เด็กร้องเพลงพร้อมๆ กัน

การเรียนแบบร่วมมือ (2544) ได้เสนอวิธีสอนเพลง ดังนี้

1. พิมพ์เนื้อเพลงให้นักเรียนหรือเขียนแผนภูมิติดบนกระดานคำหรือเขียนบนกระดานคำ ถ้าเพลงไม่ยาว อาจใช้สีสลับกันบ้างให้ดึงดูดตาหรือขีดเส้นคำประโยคที่ควรสนใจเป็นพิเศษในชั้นเด็กเล็ก ป.1 ป.2 อาจติดภาพหรือวาดภาพประกอบไว้ในเพลง เพื่อให้ดูสวยงามและน่าสนใจยิ่งขึ้น

2. ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงทั้งหมดก่อน ครูอธิบายหรือช่วยกันอภิปรายเนื้อเพลงให้เข้าใจ สะกดคำยากบางคำที่เป็นคำใหม่

3. ครูร้องให้ฟังหรือใช้เทปเพลงเปิดให้ฟัง 1-2 ครั้ง แล้วร้องตามครูพร้อมกันทีละวรรค ทีละท่อน ทั้งหมด 1-2 ครั้ง

4. ให้นักเรียนปรบมือตามจังหวะเพลง อาจใช้เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ไม้ หรือฉิ่งช่วยทำจังหวะให้สนุกครึกครื้นขึ้น บางเพลงให้นักเรียนทำท่าทางประกอบตามเนื้อเพลง ให้ออกมารำ กระโดด เต้น ซึ่งท่าทางประกอบเพลงต่างๆ นี้ ครูจะช่วยแนะนำ หรือให้นักเรียนลองคิดเอง เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และช่วยให้ เกิดความหมายแก่บทเพลงนั้นๆ ยิ่งขึ้น นักเรียนจะจดจำเนื้อเพลง และเรื่องที่เรียนได้แม่นยำมากขึ้น และยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมากขึ้น ในกรณีที่ร้องเพลงเป็นหมู่

5. ให้นักเรียนคัดเนื้อเพลงลงสมุด วาดภาพประกอบเนื้อเพลง ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน

6. ครูทบทวนบทเรียนด้วยเพลงหรือใช้แผนภูมิเพลงช่วยในการทบทวนเนื้อหาวิชานั้นๆ ในบางโอกาส

สนิท สัตโยภาส (2532 : 67) ได้เสนอวิธีสอนร้องเพลงตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ให้เด็กอ่านเนื้อเพลงและชื่อเพลงก่อน ถึงแม้จะเป็นเด็กเล็กๆ ก็ควรอ่านตามครู เพื่อจะได้รู้จักและคุ้นเคยกับตัวหนังสือ
2. ให้เด็กเข้าใจเนื้อเพลงด้วยวิธีใดก็ได้แล้วแต่ครูจะเห็นสมควร
3. ครูร้องเพลงให้เด็กฟังก่อน แล้วให้เด็กร้องตามที่ละวรรค
4. เด็กและครูร้องเพลงพร้อมกัน
5. ปรบมือตามจังหวะ
6. ให้เด็กฝึกทำทางประกอบเพลง
7. กิจกรรมหลังการร้องเพลง ครูควรจัดให้เหมาะสมกับเรื่องที่เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 12 - 18) กล่าวว่า ผลสรุปการทดลองใช้เวลาในการสอนเพลงประกอบบทเรียนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กอายุ 6 - 8 ปี คือ 5 - 10 นาที โดยเสนอแนะการสอนเพลงแก่เด็กที่ดีที่สุดดังนี้

1. เลือกเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของบทเรียนและเวลาเรียนที่จะใช้สอน
2. เขียนเนื้อหาเพลงบนกระดานดำ หรือแผ่นภูมิ จักรวรรคตอนตามจังหวะเพลง
3. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลง กลุ่มละวรรคหรือตอนสลับกัน
4. เปิดแถบบันทึกเสียง หรือครูร้องเพลงให้นักเรียนฟังตลอดเพลง 1 - 2 เที่ยว
5. ครูร้องนำและนักเรียนร้องตามที่ละวรรค 2 - 3 เที่ยว
6. ครูและนักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน โดยฝึกเคาะจังหวะและทำท่าทางประกอบ

หรรษา นิลวิเชียร (2534 : 265) เสนอนแนะแนวการสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยว่า ครูค่อยๆ ทอยแนะนำเพลงใหม่ และร้องเพลงในหลายโอกาสตลอดวัน อาจมีการใช้หุ่นประกอบให้เด็กทำท่าทางหรือเคลื่อนไหวร่างกายประกอบ พร้อมทั้งร้องคลอตาม หรืออาจหยุดให้เด็กเติมเต็มในส่วนที่ขาดหายไป อาจใช้เครื่องดนตรีง่ายๆ ประกอบ หรือหากไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ก็อาจทำด้วยวิธีต่อไปนี้

1. ใช้แถบเสียง
2. ฝึกหัดก่อนร้องให้เด็กฟัง
3. สอนเด็กที่เก่งหรือมีความสามารถก่อนเป็นกลุ่มเล็กๆ และให้เด็กเหล่านี้สอนเพื่อนๆ
4. หาเครื่องดนตรีช่วยเคาะจังหวะ

นอกจากนี้ ทรธษา นิลวิเชียร (2534 : 307) ยังได้เสนอให้มีการใช้มือและนิ้วมือประกอบการร้องเพลง (Fimngerplays) เป็นกิจกรรมประกอบการสอนภาษาแก่เด็กปฐมวัยอีกด้วย

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 84) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการร้องเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เลือกเนื้อเพลงง่ายๆ มีเนื้อร้องสั้นๆ ตรงกับความต้องการของผู้สอนที่ต้องการสอนเพลงเพื่ออะไร
2. ก่อนสอนเพลงครุณาภาพหรือของจริงเกี่ยวกับเนื้อหาที่มีในเพลงที่จะสอนมาให้เด็กดู
3. ครูร้องเพลงให้เด็กฟัง
4. สอนให้เด็กว่าตามครุทิละวรรค
5. ให้เด็กร้องพร้อมครุ 1 - 2 เที้ยว
6. ให้เด็กร้องเพลงพร้อมกัน

สรุปได้ว่า ในการสอนเพลงให้กับเด็กปฐมวัย ควรนำภาพหรือของจริงที่เกี่ยวกับเนื้อร้องให้เด็กดู มีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง โดยให้เด็กฟังเพลงก่อน 1 - 2 เที้ยว จากนั้นก็ว่าตามครุทิละวรรค ร้องเพลงพร้อมครุ 1 - 2 เที้ยว และควรมีการเคาะจังหวะพร้อมทำท่าทางประกอบ สามารถใช้เพลงในชั้นนำเข้าสู่บทเรียนหรือขึ้นสรุปก็ได้

3.5 ความหมายและลักษณะของเพลงสองภาษา

แม็คมิลแลน (Macmillan, 2002 : 123) ได้ให้ความหมายของเพลงสองภาษาว่า หมายถึง เพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษา 2 ภาษา หรือเขียนขึ้นใน 2 ภาษา

ซารา จอร์แดน (Sara Jordan, 2003) ชาวสเปนได้แต่งเพลงสองภาษา (Bilingual Song) เพื่อใช้ในการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และสี โดยการขึ้นต้นเพลงด้วยประโยคที่เป็นภาษาอังกฤษ และตามด้วยประโยคที่มีความหมายเหมือนประโยคแรกเป็นภาษาสเปน ซึ่งลักษณะการแต่งเพลงเช่นนี้ จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาที่สองก่อน ต่อมาก็จะเรียนรู้ความหมายของคำที่เรียนได้ด้วยตนเอง โดยการสังเกตจากประโยคถัดมาซึ่งเป็นภาษาที่หนึ่ง ครูผู้สอนจึงมีต้องอธิบายความหมายให้ผู้เรียน เพียงแต่มีหน้าที่สอนท่วงทำนองเพลงเท่านั้น ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

Colors / Los Colores

Eating jelly beans is fun
 Which color is your favorite one?
 Comer caramelos es divertido
 ¿Cuál color es tu preferido?
 White, pink, yellow, blue,
 Orange, green and purple. You choose!
 Blanco, rosa, amarillo, azul,
 Naranja, verde, violeta. ¡Elije tú!

3.6 ความสำคัญและประโยชน์ของเพลงสองภาษา

เพลงสองภาษามีความสำคัญและประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง ตามที่ Teaching Language with Music – Introduction (2003) จำแนกเป็นความสำคัญและประโยชน์ในทัศนะของผู้เรียนและผู้สอนไว้ดังต่อไปนี้

ความสำคัญและประโยชน์ของเพลงสองภาษาในทัศนะของผู้เรียน

1. เพลงสองภาษามีความสนุกสนาน เหมาะสมกับวัย ช่วยให้เกิดการผ่อนคลาย
2. จัดง่าย สังกะยจากการที่ผู้ใหญ่มักจดจำบทเพลงในวัยเด็กได้เสมอ
3. สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมที่สอดแทรกในบทเพลงได้ด้วย
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมนั้นๆ
5. ช่วยให้ผู้เรียนลดการต่อต้านและความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนโครงสร้าง

ไวยากรณ์ของภาษา หรือการท่องจำคำศัพท์

6. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลายในการเรียนรู้ภาษาที่สองโดยไม่เครียด
7. มีความรู้สึกที่สาระสำคัญที่อยู่ในบทเพลงฟังแล้วง่ายกว่าการเรียนรู้ใน

บทเรียน

8. ทำนองเพลงช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในการฝึกฝนและจดจำโครงสร้างภาษาที่สอง ตลอดจนคำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญและประโยชน์ของเพลงสองภาษาในทัศนะของผู้สอน

1. ช่วยให้ผู้สอนแบ่งบทเรียนออกเป็นตอนๆ ได้ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลาและสาระสำคัญในบทเรียน

2. ช่วยให้ง่ายต่อการเลือกเน้นความสำคัญ การจัดลำดับสาระสำคัญในบทเรียน
3. ช่วยเติมเต็มให้การจัดการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์และช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีในการแสดงออก
  4. เสียงเพลงช่วยสร้างแรงจูงใจเป็นอย่างดีในการเรียน
  5. ผู้สอนสามารถสอน โครงสร้างของประโยค การออกเสียง และคำศัพท์ของภาษาที่สองได้โดยปราศจากการบังคับเกี่ยวข้อง
  6. ช่วยให้ผู้สอนสามารถแยกแยะความสามารถของผู้เรียน โดยศึกษาจากพฤติกรรมที่แสดงออกในการทำกิจกรรมจากสิ่งที่เรียนรู้จากเพลงเดียวกัน
  7. เพลงเป็นสื่อที่พกพาติดตัวได้สะดวก มีประโยชน์มากมาย ง่ายต่อการนำไปใช้ และให้ความสนุกสนาน

4. การเรียนรู้มีนัยสำคัญ

4.1 ความหมายของการเรียนรู้

มีผู้นิยามความหมายของคำว่า "การเรียนรู้" ไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงในการตอบสนอง (C.V.Good. อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2544 : 168)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรและเป็นผลมาจากการฝึกหัด (E.R.Hilgard. อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2544 : 168)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆกัน หรือจากการที่บุคคลคอยสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นแล้วกระทำตาม (เพ็ญพิไล ฤทธาภรณ์, 2536 : 1)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด และพฤติกรรมนั้นมีลักษณะค่อนข้างมั่นคงถาวร แต่พฤติกรรมที่ไม่ถาวร เช่น การเปลี่ยนนิสัยการนอนตื่นสายเป็นนอนตื่นเช้าของคน เมื่อคนผู้นั้นจำเป็นต้องไปปฏิบัติภาระหน้าที่ที่ตื่นเช้า ภายหลังเมื่อหมดภาระหน้าที่ก็กลับกลายเป็นคนนอนตื่นสายดังเดิม ไม่เรียกว่า " การเรียนรู้ " (ไพบูลย์ เทวรักษ์, 2540 : 10)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์หรือจากการฝึกหัด ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรและเป็นผลมาจากการฝึกหัด

เท่านั้น การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มีผลมาจากการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดหรืออุบัติเหตุ ไม่ถือว่าเป็นการ เรียนรู้ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542 : 77)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรซึ่งเป็นผลเนื่องมาจาก ประสบการณ์และการฝึกหัด พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่ไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้เนื่องจากการ เป็น การ เปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น เช่น ความเหน็ดเหนื่อย ผลจากการกินยา การเปลี่ยนแปลงที่ เนื่องมาจากอุบัติเหตุ การได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย เหล่านี้ไม่นับว่าเกิดจากการเรียนรู้ (จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ, 2543 : 123)

การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ประสบการณ์ตรงและหรือประสบการณ์ทางอ้อม กระทำให้อินทรีย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร แต่ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น (กัญญา สุวรรณแสง, 2544 : 154 - 155)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ ของผู้เรียน (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2544 : 185)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการฝึกหัดและการมี ประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

4.2 ความหมายของมโนทัศน์

คำว่ามโนทัศน์ (Concept) มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

ทราเวอร์ส (Travers, 1967 : 146) ให้ความหมายว่า หมายถึง การจัดประเภทของวัตถุหรือ เหตุการณ์ต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลได้เผชิญ

เดอ เซคโค (De Cecco, 1968 : 388) ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่า หมายถึง กลุ่มของ สิ่งเร้าที่มีลักษณะต่างๆ ร่วมกัน อาจเป็นสิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคลต่างๆ ซึ่งเรากำหนดมโนทัศน์ เหล่านี้ด้วยการเรียกชื่อ เช่น หนังสือ สงคราม นักเรียน เป็นต้น

บอร์น เอกสตรานด์ และ โดมินอสกี (Bourne, Ekstrand and Dominowski, 1971 : 183) ให้ความหมายว่า หมายถึง กลุ่มสิ่งของ บุคคลจะเรียนรู้มโนทัศน์ได้ต้องอาศัยความสามารถในการ แยกความแตกต่างของสิ่งของออกเป็นกลุ่ม

กู๊ด (Good, 1973 : 124) ให้ความหมายว่า มโนทัศน์ หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับ วัตถุ สัญลักษณ์ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งสามารถแยกเป็นกลุ่ม หรือประเภทได้

ทัศนียา วงศ์จันทร์ (2531 : 2) ให้ความหมายว่า มโนทัศน์ หมายถึง ประเภทของสิ่งของ เหตุการณ์ การกระทำ หรือความคิด

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ (2536 : 41) กล่าวถึงมโนทัศน์ว่า หมายถึง กลุ่มของวัตถุ เหตุการณ์ ความคิด หรือบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันตั้งแต่หนึ่งลักษณะขึ้นไป เช่น ความคิดรวบยอดของคำว่า " รถยนต์ " หมายถึงรถทุกยี่ห้อที่วิ่งบนถนน บรรทุกผู้โดยสารได้ และวิ่งได้โดยมีคนขับ จากลักษณะดังกล่าวจึงทำให้คำว่า " รถยนต์ " แตกต่างจากพาหนะอื่นๆ

สุวิทย์ หิรัญกานนท์ และคณะ (2540 : 51) ให้ความหมายว่า มโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในแนวรวม เช่น เมื่อพูดว่า " ช้าง " เราก็จะมีความคิด เป็นมโนภาพว่า ช้างมีงวง มีงา ลำตัวใหญ่ มีหางยาว จนเกิดเป็นภาพช้างขึ้นมาในความคิด อาจเป็นรูปของนามธรรมก็ได้

มาลินี จุฑะรพ (2541 : 121) กล่าวว่า มโนทัศน์ มีชื่อเรียกได้หลายชื่อ เช่น สังกัป ความคิดรวบยอด และมโนคติ โดยให้ความหมายว่า หมายถึง ความเข้าใจในลักษณะของสิ่งเร้า และสามารถแยกประเภทของสิ่งเร้าได้

นาตยา ปิณฑานนท์ (2542 : 5 - 6) ให้ความหมายว่า หมายถึง ความรู้ที่เป็น ข้อเท็จจริงซึ่งมีลักษณะเป็นคำ หรือกลุ่มคำ

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ (2543 : 147 - 148) กล่าวว่า มโนทัศน์ หมายถึง สัญลักษณ์ที่แทนการจัดประเภทของคน สัตว์ สิ่งของ การกระทำหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่มี คุณสมบัติทั่วไปเหมือนกัน

ส่วนสุชา จันทน์เอม (2544 : 209) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่า หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้แทนสิ่งของหรือสถานการณ์หลายๆ อย่างที่มีความหมายร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง เช่น เมื่อนึกถึง ปลา วาฬ แมว วัว ควาย เราจะนึกถึงลักษณะร่วมอย่างหนึ่งว่า มีน้ำนมเลี้ยงลูก เราก็เรียกสัตว์เหล่านี้ว่า " สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม "

สรุปได้ว่า มโนทัศน์ หมายถึง แนวคิดที่เป็นความรู้ความเข้าใจลักษณะการจัดประเภท ของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ตลอดจนความคิด การกระทำ และเหตุการณ์ ที่มีคุณสมบัติทั่วไป เหมือนกัน

4.3 ประเภทและลักษณะของมโนทัศน์

เดอ เซคโค (De Cecco อ้างถึงใน มาลินี จุฑะรพ, 2541 : 122) กล่าวว่า มโนทัศน์ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.3.1 มโนทัศน์ที่ง่าย ๆ (Simple Concept) เป็นมโนทัศน์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะ ที่เด่นในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การบวกมีคุณลักษณะเด่นในเรื่องการเพิ่มให้มากขึ้น

4.3.2 มโนทัศน์ที่ซับซ้อน (Complex Concept) เป็นมโนทัศน์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่เด่นมากกว่า 1 ด้านขึ้นไป

บรูเนอร์และคณะ (Bruner and others, 1956 : 41 - 43) และ เดอ เซคโค (De Cecco, 1968 : 390 - 393) ได้แบ่งประเภทของมโนทัศน์ที่ซับซ้อน เป็น 3 ประเภท คือ

1. มโนทัศน์ที่เกิดจากคุณลักษณะร่วมกัน (Conjunction Concept)

เป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมกันของคุณลักษณะตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไป มโนทัศน์ประเภทนี้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายที่สุด เพราะเป็นมโนทัศน์ที่เราคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน เช่น มโนทัศน์ในเรื่องที่ตั้งของประเทศไทย ซึ่งมีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 5 - 21 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 97 - 106 องศาตะวันออก

2. มโนทัศน์ที่เกิดจากคุณลักษณะที่แย้งกัน (Disjunction Concept)

เป็นมโนทัศน์ที่ปรากฏคุณลักษณะตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไป โดยที่คุณลักษณะเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน เป็นมโนทัศน์ที่เปิดให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างมารวมกัน การสอนมโนทัศน์ประเภทนี้ค่อนข้างยุ่งยาก เพราะการเทียบเท่าของคุณลักษณะเป็นไปโดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว และส่วนใหญ่ผู้เรียนมักคุ้นเคยกับมโนทัศน์ที่เกิดจากคุณลักษณะร่วมกันมาก่อน เมื่อเรียนรู้มโนทัศน์ประเภทนี้อาจจะเกิดความรู้สึกสับสนได้ เช่น มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นมาของบรรพบุรุษไทย แนวคิดแรกว่าอพยพมาจากตอนใต้ของจีน แต่อีกแนวคิดหนึ่งระบุว่า ชาวไทยมีถิ่นกำเนิด ณ ดินแดนที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในปัจจุบัน

3. มโนทัศน์ที่เกิดจากลักษณะเชิงสัมพันธ์ (Relation Concept)

เป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากคุณลักษณะของสิ่งเร้าตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น มโนทัศน์ที่สัมพันธ์กันระหว่างรถไฟ กระแสน้ำ และเศรษฐศาสตร์ คือ

รถไฟ : ในระยะทางที่เท่ากันรถไฟที่วิ่งช้าต้องใช้เวลามาก รถไฟที่วิ่งเร็วใช้เวลาน้อย

กระแสน้ำ : เรือที่แล่นตามน้ำจะแล่นเร็วกว่าเรือที่แล่นทวนกระแสน้ำ

เศรษฐศาสตร์ : ถ้ามีการเสนอมากกว่าสนองสินค้าและบริการจะมีราคาถูก

แต่ถ้ามีการสนองมากกว่าสนองสินค้าและบริการจะมีราคาแพง

มาลินี จุฑารพ (2541 : 121) ได้กล่าวอีกด้วยว่า มโนทัศน์ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ ลักษณะเฉพาะ (Attributes) ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของสิ่งเร้า ด้านรูปร่าง ขนาดและสี และคุณค่า (Values) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ระบุถึงควมมีคุณค่าของสิ่งเร้า และเป็นประโยชน์ที่นำไปใช้ต่างกัน

สุชา จันทน์เอม (2544 : 209) ได้กล่าวไว้ว่า มโนทัศน์มีลักษณะต่างๆ กัน ดังต่อไปนี้

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่มีชีวิต เป็นการแบ่งแยกพวกเหล่าของสิ่งมีชีวิตออกจากกัน โดยดูจากรูปลักษณะของสิ่งมีชีวิต เป็นมโนทัศน์ที่รวมเอารูปธรรมเข้าด้วยกัน เช่น การแบ่ง ชนิด ชาติ เผ่าต่างๆ การแบ่งประเภทของปลา

2. มโนทัศน์ที่ต้องอาศัยความเข้าใจช่วย เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับสิ่งนามธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ มนุษยธรรม เป็นต้น

3. มโนทัศน์เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งของ โดยการตั้งคำถามว่าสิ่งนั้นใช้ทำอะไรได้บ้าง เมื่อได้คำตอบก็นำมาสร้างเป็นมโนทัศน์ของสิ่งนั้น

นอกจากนี้ สุณีัย ชีรดากร (2525. อ้างถึงใน วิวัฒน์ ศรีไตรรัตน์, 2544 : 19) กล่าวถึงลักษณะของมโนทัศน์ ดังนี้

1. เป็นกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีลักษณะเฉพาะร่วมกัน
2. มีลักษณะเป็นรูปธรรม (Concrete) มีตัวตนสามารถสัมผัสได้
3. มีลักษณะเป็นนามธรรม (Abstracting) เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน สัมผัสจับต้องไม่ได้
4. มีลักษณะเฉพาะ (Concept attribute) เป็นลักษณะเด่นและทำให้มโนทัศน์นั้นแตกต่างจากมโนทัศน์อื่นๆ
5. มีค่าของลักษณะเฉพาะ (Attribute Values) เป็นสิ่งที่แสดงค่าของลักษณะเฉพาะ เช่น เมื่อกล่าวถึงสี จะมีค่าของลักษณะเฉพาะของสี คือ แดง เขียว เหลือง หรือสีอื่นๆ
6. มีความเด่นของลักษณะเฉพาะ (Dominance Attribute) เป็นลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ บางลักษณะจะเด่นกว่าลักษณะอื่นๆ เช่น ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวกับขนาด จะเด่นกว่าลักษณะเฉพาะที่เป็นสี

4.4 ความสำคัญและประโยชน์ของมโนทัศน์

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของมโนทัศน์ ไว้ดังนี้ คือ

มโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรมด้านการคิดและความเข้าใจของบุคคล (De Cecco, 1968 : 397 - 398)

มโนทัศน์ช่วยทำให้สิ่งต่างๆ ที่นักเรียนได้รู้และมีประสบการณ์มาแล้ว มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยให้การเรียนรู้ในครั้งต่อไปง่ายขึ้น (Di Vesta and Thomson, 1970 : 141)

การเรียนรู้มโนทัศน์ เป็นจุดประสงค์ของการศึกษาในทุกๆระดับ (Klausmeier and Ripple, 1971 : 391) มาร์ทีโอเรลลา (Martorella, 1986 : 183) กล่าวว่า มโนทัศน์มีประโยชน์ 3 ประการ คือ

1. ช่วยแก้ไขงานการเรียนรู้ที่ยากให้ง่ายขึ้น
2. ช่วยให้การติดต่อสื่อสารรวดเร็วขึ้น
3. ช่วยแยกแยะระหว่างความจริงและจินตนาการ

มโนทัศน์ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้สะดวก โดยใช้มโนทัศน์เดิมเป็นพื้นฐานของการเรียนมโนทัศน์ขั้นสูงต่อไป (สุนีย์ ชีรดากร, 2525 : 136)

การมีมโนทัศน์ทำให้เราสามารถจัดสิ่งเร้าให้เป็นพวกเป็นหมู่เพื่อให้ง่ายแก่การเรียกออกมาใช้เมื่อต้องการ เป็นวิธีที่ทำให้เราเข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2536 : 41)

มโนทัศน์ช่วยเราในเรื่องการคิด เพราะจะช่วยให้เรามองเห็นลักษณะที่เหมือน หรือแตกต่างของสิ่งต่างๆ (จิราภา เต็งไทรรัตน์ และคณะ, 2543 : 148)

4.5 การเรียนรู้มโนทัศน์

มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้มโนทัศน์ไว้ดังต่อไปนี้

ออซูเบล (Ausubel, 1968 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544 : 303) ได้สรุปการเรียนรู้มโนทัศน์ว่า แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ

1. Concept Formation เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมที่ได้เรียนรู้มาแบบอุปมาน เช่น มโนทัศน์ของคำว่า หมวก และ รองเท้า เด็กมีประสบการณ์เดิมว่า ถ้าจะออกนอกบ้านต้องสวมหมวกที่ศีรษะ และสวมรองเท้าที่เท้า เด็กรับรู้รูปร่างของหมวกและรองเท้าเป็นมโนภาพ แทนสิ่งที่ตนรับรู้

2. Concept Assimilation เป็นการเรียนรู้แบบอนุมาน ได้รู้คำจำกัดความของมโนทัศน์ พร้อมทั้งตัวอย่างและลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์นั้น เป็นกระบวนการที่เด็กโตและผู้ใหญ่ใช้กัน

คลอสไมเออร์และเฟรเยอร์ (Klausmeier and Frayer, 1974 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544 : 304 - 306) ได้เสนอแนะ 4 ขั้นตอนในการเรียนรู้มโนทัศน์ ได้แก่

1. สร้างมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete)
2. การแสดงตัวอย่างที่ชัดเจน (Identity)
3. จัดมโนทัศน์ให้เป็นหมวดหมู่ (Classification)
4. กำหนดเป็นมโนทัศน์ที่มีความหมาย (Formalization)

เดอ เซคโค (De Cecco, 1968 ; 394 - 396) กล่าวว่า การเรียนรู้มโนทัศน์ คือ การทำความเข้าใจถึงลักษณะที่เป็นมโนทัศน์ ตามลำดับ ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน คือ การสัมผัสสิ่งเร้า

การรับรู้ที่เกิดจากการแปลความหมายในสิ่งที่ได้สัมผัส การจำสิ่งที่รับรู้ การคิดจากเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งเร้าว่าเป็นอะไร ทำไม และอย่างไร และการสรุปรวบยอดซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการเกิดเป็นมโนทัศน์ของสิ่งเร้านั้นๆ

เทลเลอร์ (Taylor, 1969 ; 1087 – A) ได้ศึกษาและพบว่า การให้สิ่งที่เป็นตัวอย่างและไม่ใช่วัตถุอย่างพร้อมๆ กัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์

คลาร์ก (Clark, 1999) ได้เสนอแนะการนำเสนอตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ ว่า การใช้ตัวอย่างในการสอนมโนทัศน์ที่ดีจะต้องเป็นตัวอย่างที่เข้าใจง่าย และมองออกว่าเป็นมโนทัศน์ในเนื้อหาบทเรียน หากจะใช้ตัวอย่างที่ผิดไปจากมโนทัศน์ จะต้องเป็นตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือประเภทเดียวกันกับมโนทัศน์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ เช่น มโนทัศน์ของคำว่า สุนัข ตัวอย่างที่ดีที่สุดของมโนทัศน์ (good – example) คือภาพสุนัข และตัวอย่างที่ไม่ใช่มโนทัศน์ที่ดี (good non - example) ที่สามารถให้ผู้เรียนเปรียบเทียบได้คือ ภาพแมว หากนำเสนอตัวอย่างมโนทัศน์ภาพวาดสุนัข ก็ไม่ควรนำภาพเก้าอี้มาเป็นตัวอย่างที่ไม่ใช่มโนทัศน์ของคำว่าสุนัข

เทนนิสัน ยังเกอร์ส และสืบสนธิ (Tennyson, Youngers and Suebsonthi, 1983 : 280) กล่าวว่า ความรู้กระบวนการที่กระทำในการถอดรหัสความรู้มโนทัศน์ในความจำเพื่อประเมินและตัดสินใจตัวอย่างใหม่จะก่อให้เกิดกิริยาร่วม (Interaction) นั่นคือความรู้มโนทัศน์แข็งยิ่งขึ้น คงทนขึ้น เรียกว่า ทักษะพุทธิปัญญา (Cognitive Skill) ซึ่ง เมอร์ริล และเทนนิสัน (Merrill and Tennyson, 1981 : 7) เรียกว่า ทักษะการจำแนก (Classification Skill) ประกอบด้วยกระบวนการย่อย 2 กระบวนการ คือ นัยทั่วไป (Generalization) และการจำแนก (Discrimination)

การที่จะตัดสินใจว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์หรือไม่นั้น สังกัดได้จากพฤติกรรมการจำแนก (Classification Behavior) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อให้สัญลักษณ์ วัตถุ หรือเหตุการณ์เฉพาะอย่างแก่ผู้เรียนแล้ว ผู้เรียนสามารถบอกชื่อ หรือชี้คำที่แทนประเภทของสัญลักษณ์ วัตถุ หรือเหตุการณ์เฉพาะอย่างนั้นได้ หรือเมื่อให้ชื่อของมโนทัศน์พร้อมกับเสนอตัวอย่างมโนทัศน์และไม่ใช่วัตถุของมโนทัศน์แล้ว ผู้เรียนสามารถจำแนกได้ว่า ตัวอย่างใดเป็นตัวอย่างมโนทัศน์ ตัวอย่างใดไม่ใช่ตัวอย่างมโนทัศน์ ผลที่ได้จากการเรียนรู้มโนทัศน์จึงเป็นความสามารถในการจำแนก (Merrill and Tennyson, 1981 : 5)

เชวง วัฒนธีรางกูร (2531 : 3 - 4) กล่าวว่าไว้ว่า การเรียนรู้มโนทัศน์เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ

1. กระบวนการก่อตัวของความรู้มโนทัศน์ (Conceptual Knowledge Formation)

เป็นความรู้ที่ก่อตัวขึ้นในความจำ โดยการรวบรวมเอามิติที่มีความหมาย ซึ่งเลือกมาจากตัวอย่าง

ของมโนทัศน์ที่เรียนรู้ นำไปเกี่ยวข้องกับความรู้เดิมที่มีอยู่ เป็นความรู้ที่เก็บเอาไว้ ในรูปของข้อมูล (Information)

2. กระบวนการพัฒนาความรู้กระบวนการ (Procedural Knowledge Development) เป็นขั้นที่ผู้เรียนถอดรหัสเอาความรู้มโนทัศน์ที่มีอยู่ในความจำมาใช้แก้ปัญหา ซึ่งหมายถึง การประเมินตัวอย่างที่พบเห็นใหม่ว่า เหมือนหรือสอดคล้องกับความรู้ที่เก็บไว้ในความจำหรือไม่ ถ้าเหมือนหรือสอดคล้องกันแสดงว่าเป็นตัวอย่างนิมาน (Positive Instances) แต่ถ้าแตกต่างหรือไม่เหมือนกัน แสดงว่าเป็นตัวอย่างนิเสธ (Negative Instances) กระบวนการก่อตัวของความรู้มโนทัศน์และกระบวนการพัฒนาความรู้กระบวนการจะเกิดขึ้นตามกัน

4.6 ความหมายของมโนทัศน์คำ

คำ เป็นหน่วยที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงต่างๆ ในโครงสร้างของภาษาที่เด็กเรียนรู้นับแต่เกิด โดยมีพัฒนาการตามลำดับจากการฟัง ดู และสังเกตจากผู้คนและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว คำประเภทแรกที่เด็กเรียนรู้มีลักษณะเป็นคำโดดที่เป็นคำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ (ชุมพร ยงศักดิ์กุล, 2528 : 548)

คำวามโนทัศน์คำ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ ชนิดหรือประเภท และความหมายของคำ เช่น มโนทัศน์ของคำซ้อน คือ คำที่เกิดจากการนำคำสองคำที่มีความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันมาซ้อนกัน หรืออาจนำคำสองคำที่มีเสียงคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน โดยคำที่นำมาซ้อนกันนั้นอาจจะไม่มีความหมายมาก่อนทั้งสองคำ หรืออาจจะมีความหมายเพียงคำเดียว แต่อีกคำไม่มีความหมาย หรืออาจเป็นคำที่มีความหมายทั้งสองคำ แต่ความหมายไม่เกี่ยวเนื่องกัน เมื่อนำคำทั้งสองมาซ้อนกันจะเกิดความหมายใหม่ (ทศนียา วงศ์จันทร์, 2531 : 76)

จิตต์ โชติอุทัย (2535 : 61) ได้เสนอวิธีวัดการรู้ความหมายของคำ โดยการให้นักเรียนแสดงออกด้วยการชี้สิ่งของ เลือกภาพ และแสดงอากัปกริยา เมื่อครูพูดหรือออกชื่อคำ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของคำว่า มโนทัศน์คำสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ลักษณะที่เป็นความหมายของคำที่เป็นคำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ ในภาษาที่เด็กเรียนรู้ตั้งแต่เกิด

4.7 การเรียนรู้มโนทัศน์คำ

เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง 2 - 8 ปี (ھرรยา นิลวิเชียร, 2534 : 2) ควรได้รับการเตรียมความพร้อมทางภาษาที่เน้นให้เด็กสามารถสื่อความหมาย อันเป็นเครื่องมือในการแสดงความสามารถของเด็ก และเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาต่างๆ (ยาวพา เดชะคุปต์, 2542 : 8)

เนื่องจากเด็กอายุ 2 - 7 ปี มีพัฒนาการด้านสติปัญญาและภาษาอยู่ในขั้นก่อนปฏิบัติการ (Pre - Operational Stage) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัย 4 - 6 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเป็นไปในลักษณะที่ยังเข้าใจความหมายของคำและเรื่องราวไม่แจ่มแจ้ง ไม่สามารถบอกรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ เพราะเด็กเรียนรู้ภาพรวมของสิ่งของเท่านั้น ดังนั้นจึงควรให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นรูปธรรม ผ่านการสัมผัส สืบถาม ทดลอง และลงมือกระทำต่อวัตถุด้วยตนเอง (Piaget, 1969)

กระบวนการทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้มีขั้นตอนตามที่ กลอสไมเออร์และเฟรเยอร์ (Klausmeier and Frayer, 1974. อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2544 : 304 - 306) เสนอไว้ มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การสอนขั้นรูปธรรมและขั้นเหมือน
2. การสอนมโนทัศน์ประเภทการจัดกลุ่มขั้นต้น
3. การสอนมโนทัศน์ขั้นที่มีคุณลักษณะและขั้นสูง

กลอสไมเออร์และเฟรเยอร์ได้เสนอแนะหลักการสอนมโนทัศน์ทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้

การสอนมโนทัศน์ขั้นรูปธรรมและขั้นเหมือน

1. แสดงวัตถุตัวอย่างที่เป็นของจริงหรือรูปภาพ พร้อมทั้งของที่เหมือนกับตัวอย่างไว้หลายๆ อย่าง และวัตถุที่ไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ด้วย
2. ครอบหรือล้อมมโนทัศน์ในขณะที่แสดงตัวอย่าง
3. ตรวจสอบความรู้โดยการซักถามและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน
4. แสดงรูปภาพที่เป็นตัวอย่างที่มีขนาดและสีต่างกันพร้อมทั้งซักถามให้ผู้เรียนบอกว่าคืออะไร
5. เพื่อความแน่ใจ ควรมีการสอนซ้ำในขั้นที่ 1 - 4

การสอนมโนทัศน์ประเภทการจัดกลุ่มขั้นต้น

1. ครอบตัวอย่างมโนทัศน์ที่ต้องการจะเสนอพร้อมทั้งสิ่งที่ไม่ใช่ตัวอย่าง 2-3 ชนิด เช่น การสอนมโนทัศน์สี่เหลี่ยมจัตุรัส ครูก็ควรให้ผู้เรียนดูตัวอย่างที่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสและสี่เหลี่ยมด้านไม่เท่าอื่นๆ ที่เกือบเหมือนสี่เหลี่ยมจัตุรัส
2. ช่วยหรือแนะให้ผู้เรียนใช้วิธีอนุมานหรืออุปมาน เพื่อหาคุณลักษณะที่เด่นของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เช่น ให้ผู้เรียนวัดด้านทั้งสี่ มุมทั้งสี่ เพื่อให้ค้นพบว่ามีความเท่ากัน 4 ด้าน มุมเท่ากัน 4 มุม

3. ให้ผู้เรียนให้คำจำกัดความของสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยตนเอง จากการค้นพบที่ได้ในข้อ 2
4. ให้ผู้เรียนจี้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่อยู่รวมกับสี่เหลี่ยมด้านไม่เท่าอื่นๆ โดยใช้คุณลักษณะที่เด่นชัดที่ผู้เรียนค้นพบ

การสอนมโนทัศน์ขั้นที่มีวิฤติภาวะและขั้นสูง

1. เตรียมผู้เรียนให้มีความสนใจและบอกชื่อมโนทัศน์ที่จะเรียน โดยการบอกคำจำกัดความและคุณลักษณะที่เด่นชัดของมโนทัศน์
2. ให้ผู้เรียนดูตัวอย่างและสิ่งที่ไม่ใช่ตัวอย่างที่เป็นของหรือรูปภาพ
3. ช่วยผู้เรียนในการตั้งคำถามทายชื่อมโนทัศน์ เช่น ตัวอย่างคำถามมโนทัศน์สี่เหลี่ยมจัตุรัส

- 3.1 เป็นรูปหน้าราบใช่ไหม
- 3.2 เป็นรูปปิดทุกด้านใช่ไหม
- 3.3 มี 4 ด้านใช่ไหม
- 3.4 ด้านทั้งสี่ยาวเท่ากันไหม
- 3.5 มุมทั้งสี่เท่ากันหรือไม่

หากคำตอบของทุกข้อบอกว่า "ใช่" มโนทัศน์ดังกล่าวคือสี่เหลี่ยมจัตุรัส

4. ช่วยผู้เรียนในการให้คำจำกัดความของมโนทัศน์ด้วยคำพูดของผู้เรียนเอง ครูควรตั้งความหวังไว้ว่า ผู้เรียนจะสามารถรวบรวมคุณลักษณะที่เด่นทั้งหมดไว้ในคำจำกัดความได้
5. ครูควรพยายามให้ผู้เรียนนำมโนทัศน์ที่เรียนรู้แล้วใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป
6. ครูควรบอกให้ผู้เรียนรู้ว่า มโนทัศน์ที่ผู้เรียนบอกมานั้นถูกหรือ ผิด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

โลเปซ (Lopez, 1980 : 1966-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กสัญชาติอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันในโครงการสอนสองภาษาสองวัฒนธรรม ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กในโรงเรียนประถมศึกษาเกรดหนึ่งถึงเกรดสามทั้งหมด โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน และคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กสัญชาติอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันที่เรียนในโครงการสอนโดยใช้ภาษาเดียว มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและ

คณิตศาสตร์ สูงกว่าเด็กสัญชาติอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันที่เรียนในโครงการสอนสองภาษา สองวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การ์เบ (Garbe, 1985 อ้างถึงใน นัสนรินทร์ บารู, 2542 : 55 - 56) ศึกษาเรื่องคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์กับนักเรียนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน จุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบว่านักเรียนเผ่านาวาโฮ (Navaho) ซึ่งพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กับนักเรียนเผ่าแองโกล (Anglo) ซึ่งพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่ง จะมีโน้ตสันเกี่ยวกับคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์แตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4, 5 และ 6 แยกเป็นนักเรียนเผ่านาวาโฮจำนวน 255 คน เผ่าแองโกลจำนวน 135 คน ทำการทดลองโดยการให้กลุ่มตัวอย่างเลือกความหมายของคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้องจากตัวเลือกที่กำหนดให้คำละ 2 ตัวเลือกจำนวน 19 คำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเผ่าแองโกลซึ่งพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่ง มีมีโน้ตสันเกี่ยวกับคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ถูกต้องมากกว่านักเรียนเผ่านาวาโฮซึ่งพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง

แมคคอนเนลล์ (Macconnell, 1980 : 1997 – A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพในการสอนสองภาษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนในชนกลุ่มน้อย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงเกรดสาม อายุ 5 - 9 ปี จำนวน 1,020 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นสองพวก ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียวกับกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ โดยใช้การทดสอบทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปน คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ด้านคณิตศาสตร์ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ การศึกษาพบว่า

1. คะแนนจากผลการสอนเมื่อเริ่มสอนด้านคำศัพท์ภาษาสเปนและคณิตศาสตร์ ของกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียว สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ

2. คะแนนจากผลการทดสอบด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษเมื่อเวลาผ่านไปครึ่งปี สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. คะแนนจากผลการทดสอบทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปน คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษเมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี จนครบ 6 ปี สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้สองภาษาบางส่วนและกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียว โดยกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียวจะมีคะแนนทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปนและคณิตศาสตร์ต่ำสุด

5.2 งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 25 - 75) ทำการทดลองการใช้เทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษาสำหรับเด็กอายุ 4 - 6 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2531 จำนวน 190 ห้องเรียนในเขตการศึกษา 2, 8 และ 11 ซึ่งเป็นนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่น ภาษาเขมรและภาษาชวาเขา โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 123 ห้อง กลุ่มควบคุม 67 ห้อง ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ใช้วิธีสอนแบบรับภาษามีความสามารถด้านภาษาไทยทางด้านการรับรู้คำศัพท์ ความเข้าใจด้านการฟัง การออกเสียงและการพูดเป็นประโยชน์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิระภา กัญธิยาภรณ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับชั้นอนุบาลที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่เวียงหวายและโรงเรียนบ้านยาง อำเภอฝาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนละ 1 ห้องเรียนๆ ละ 15 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาลที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนระดับชั้นอนุบาลที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สายสวัสดิ วิทยาภัก (2539 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเพื่อสร้างและใช้กิจกรรมทางภาษาพัฒนาความสามารถทางภาษาของนักเรียนชาวเขาระดับก่อนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านสบเป็ด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยแผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้ชุดกิจกรรมทางภาษา จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยแผนการจัดประสบการณ์ตามเทคนิคการสอนแบบรับภาษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมทางภาษา แผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้ชุดกิจกรรมทางภาษา แบบทดสอบวัดจุดประสงค์ และแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลรัตน์ คนองเดช (2540 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อการเรียนรู้ด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของเด็กสองภาษาระดับอนุบาล ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กระดับอนุบาลอายุ 4 - 6 ปี ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในชีวิตประจำวัน จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่วิธีสอนภาษาแบบธรรมชาติและวิธีสอนปกติแบบบูรณาการ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลการอ่านเขียนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่าเด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ผ่านการสอนด้วยวิธีสอนแบบธรรมชาติอ่านและเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องสูงกว่าเด็กสองภาษาที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติแบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรสิทธิ์ เอี่ยมสะอาด (2527 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจศัพท์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวกับนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับในโรงเรียนเขตชานเมืองสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน แยกเป็นนักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียว 80 คน นักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับ 80 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดความเข้าใจศัพท์ จำนวน 127 คำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวมีความเข้าใจศัพท์ภาษาไทยได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับ

นัสรินทร์ บารู (2542 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาผลของการใช้ภาษาถิ่นประกอบการสอน โจทย์ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ใช้คำในภาษามลายูถิ่นประกอบการสอน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนที่ใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียวในการสอน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุทธาทิพ มีชุนีก (2533 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลง ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 50 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดการเข้าใจคำนามที่ผู้วิจัยคัดเลือกกว่าเป็นคำนามที่เด็กไม่เข้าใจมากที่สุด จำนวน 20 คำ ผลการวิจัยพบว่า การเข้าใจคำนามของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลงไม่แตกต่างกัน แต่มีการเข้าใจคำนามหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ โฆษะปัญญาธรรม (2533 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความสามารถในการใช้คำกริยาของนักเรียนอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ปี ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 171 คน ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้คำกริยา ซึ่งใช้วิธีการทดสอบ 2 วิธี คือ ทดสอบโดยใช้กริยา

ท่าทาง 112 คำ และใช้รูปภาพ 153 คำรวมทั้งสิ้น 265 คำ พบว่าความสามารถในการใช้คำกริยาของนักเรียนอนุบาลอายุระหว่าง 3 - 4 ปี โดยเฉลี่ยได้ 227.5 คำ และพบว่าความสามารถในการใช้คำกริยาระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

สุภัทรา คงเรือง (2538 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีคะแนนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาที่สอง กิจกรรมการสอนเพลง และกระบวนการสอนให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ ผู้วิจัยได้คิดค้นหลักการและวิธีการในการสอนที่มุ่งให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้มโนทัศน์ จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการสอนเพื่อให้เด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเรียนรู้มโนทัศน์คำจากเพลงสองภาษา สามารถจำแนกและเปรียบเทียบสิ่งเร้าที่เป็นตัวอย่างมโนทัศน์คำและไม่ใช่อตัวอย่างมโนทัศน์คำ ตามลำดับขั้นกระบวนการสอนมโนทัศน์ของคลอสไมเออร์และเฟรเซอร์ รูปแบบที่ 1 และ 2 ได้แก่ การสอนขั้นรูปธรรมและขั้นเหมือน และการสอนมโนทัศน์ประเภทการจัดกลุ่มขั้นต้น โดยปรับให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับขั้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี ด้วยการนำกระบวนการสอนมโนทัศน์ของคลอสไมเออร์และเฟรเซอร์ แทรกในขั้นสอนของกิจกรรมการสอนเพลงสองภาษาให้กับเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เพื่อให้สามารถบอกชื่อและตัวอย่างของมโนทัศน์คำที่เรียนรู้ได้ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการสอนเพลงสองภาษา

